



ISSN
2547-989X

Sinop Üniversitesi
Sosyal Bilimler Dergisi

Araştırma Makalesi

Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8 (2), 658-682

Geliş Tarihi:04.06.2024 Kabul Tarihi: 11.11.2024

Yayın: 2024 Yayın Tarihi:30.11.2024

<https://doi.org/10.30561/sinopusd.1495553>

<https://dergipark.org.tr/sinopusd>

60 YAŞ VE ÜSTÜ BİREYLERİN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE İLGİLİ DÜŞÜNCELERİNİN YEŞİL SOSYAL HİZMET BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Abdullah IŞIK*

Zeynep AKTAŞ*

Pelin ŞATIROĞLU-GÜLDALI*

Öz

İklime dayalı sorunlar, dünya için giderek daha büyük bir tehdit haline gelmektedir. Küresel ısınma ve iklim değişikliği ve etkileri güncel küresel sorunlar arasında yer almaktadır. Son yıllarda sosyal hizmetin çevresel sorunlara olan ilgisi artmış ve yeşil sosyal hizmet kavramı ortaya çıkmıştır. Çalışma kapsamında yeşil sosyal hizmet, iklim değişikliği açısından ele alınmıştır. Bu çalışmanın amacı 60 yaş ve üzeri bireylerin iklim değişikliği ve küresel ısınma ile ilgili düşüncelerini yeşil sosyal hizmet bağlamında değerlendirmektir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmada fenomenolojik yaklaşımdan faydalanılmıştır. Araştırma kapsamında Antalya ilinde yaşayan 25 farklı 60 yaş üstü birey ile derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Sıcaklığın fazla olması ve spesifik hava olaylarının ve bunların getirdiği sorunların sıklıkla yaşanması nedeniyle Antalya ili çalışma sahası olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte iklim değişikliği ve küresel ısınmadan en fazla etkilenen gruplar dezavantajlı gruplar olduğundan ve iklim değişikliğinin zaman içindeki değişimini daha iyi anlayabilmek amacıyla çalışmanın 60 üstü bireylerle yapılmasına karar verilmiştir. Tematik analiz tekniğinin kullanıldığı araştırma sonucunda katılımcıların iklim değişikliği ve küresel ısınmaya dair değerlendirmelerinin kuraklık, mevsimsel değişimler yaşanması, insanların çevreye zarar vermesi ve hastalıklara daha sık yakalanmak gibi ana temalar etrafında şekillendiği anlaşılmıştır. 60 yaş ve üstü bireylerin iklim değişikliği ve küresel ısınma nedeniyle en sık deneyimledikleri sorunların dışarı çıkamamak ve sosyalleşememek olduğu, bununla birlikte gelecek nesillerin iklim değişikliği ve küresel ısınmanın yarattığı değişikliklerden daha kötü etkileneceklerine dair endişeleri olduğu, çevrenin bilinçsizce

* Doç. Dr., Sinop Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, aisik@sinop.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-5339-2883>

* Sosyal Hizmet Uzmanı, zeynepulus07@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-0599-3016>

* Arş. Gör., Sinop Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, pelinn.satiroglu@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-6675-7204>

kirletilmesinden tedirgin oldukları anlaşılmaktadır. Ayrıca iklim değişikliği ve küresel ısınma nedeniyle gelecekte gıda ve su yetersizlikleri, sıcaklıkların artması, su ve enerji savaşları gibi olayların sıklığının da artacağı, gelecekte iklim değişikliği nedeniyle göç hareketlerinin de artacağına dair düşünceleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılar, Yeşil sosyal hizmet, İklim değişikliği, Küresel ısınma, İklim mültecileri

Evaluation Of 60 Years And Older Individuals Thoughts On Climate Change In The Context Of Green Social Work

Abstract

Climate-based problems are increasingly becoming a major threat to the world. Global warming and climate change and their effects are among the current global problems. In recent years, the interest of social work in environmental problems has increased and the concept of green social work has emerged. Within the scope of the study, green social work is discussed in terms of climate change. The aim of this study is to evaluate the thoughts of individuals aged 60 and over about climate change and global warming in the context of green social work. A phenomenological approach was utilized in the study in which a qualitative research method was used. In-depth interviews were conducted with 25 different individuals over the age of 60 living in Antalya province. Data were collected through a semi-structured interview form. Antalya province was chosen as the study area due to the high temperature and the frequent occurrence of specific weather events and the problems they bring. However, since the groups most affected by climate change and global warming are disadvantaged groups and in order to better understand the changes in climate over time, it was decided to conduct the study with individuals over 60. As a result of the research which used thematic analysis technique. it was concluded that the participants' evaluations of climate change and global warming were based on the main themes such as drought, seasonal changes, human damage to the environment and getting sick more often.

Keywords: Elders, Green social work, Climate change, Global warming, Climate refugees

Giriş

İklim değişikliği, dünyada hava olaylarının sıklığı, dağılımı, zamanlaması, süresi, şiddeti gibi konularda köklü değişimleri ifade etmektedir (Turan, 2018: 63). İklim değişikliğinin temel nedeni sera gazı emisyonunda yaşanan büyük artıştır. Fosil yakıtların kontrolsüz şekilde kullanılması atmosferdeki karbondioksit oranlarının artmasına neden olarak iklim değişikliğinin temel nedenlerinden biri olarak ön plana çıkmaktadır (Ay ve Erik, 2020, s. 3). İnsani faaliyetlerin dünyadaki

doğal süreçlere zarar vermesi ve atmosfer düzenini bozması da iklim değişikliğinin nedenleri arasında yer almaktadır (Kaya ve Ilgıt, 2021, s. 182).

İklim değişikliği gibi çevresel problemlerden en çok insanoğlu etkilenmektedir. Bununla birlikte iklim değişikliği gibi çevresel yıkımlara insanoğlu neden olmaktadır. Özellikle sanayileşme ile birlikte insanoğlunun yaşantısının değişmeye başlaması ve çevreye verilen zararının hızla artması iklim değişikliğinin 21. yüzyılın en büyük sorunları arasında yer almasının temel nedenidir (Altınok, Fırat ve Soyu, 2015, s.621).

Dünyadaki ortalama sıcaklıklarda yaşanan büyük değişimler, iklim değişikliğini açıklamadaki temel faktörlerden bir tanesidir. Bu sıcaklık değişimlerinin yaşanması, insan kaynaklı faaliyetlerin bir sonucudur. İklim değişikliği yaşanmasının başlıca nedenleri arasında gösterilen sıcaklık değişimleri aynı zamanda fosil yakıtların yoğun bir şekilde kullanılması ile açıklanmaktadır (Vural, 2018, s. 77). Tüm bunlar iklim değişikliğinin nedenlerinin sera gazı emisyonu ve atmosfere salınan gazlar etrafında açıklandığını işaret etmektedir. İklim değişikliğinin temel göstergeleri; sıcaklıkların orantısız şekilde artması ya da azalması, yağışların değişmesi, buzulların erimesi, nehirlerdeki akımlar, deniz seviyesinde yaşanan değişimler şeklinde sıralanmaktadır (Şen vd., 2012, s. 3). Ulaşım, taşımacılık, enerji kullanım miktarının artması, enerji kullanımına paralel olarak karbondioksit emisyonları gibi göstergeler iklim değişikliğini açıklamada yardımcı göstergelerdir.

Çok boyutlu bir yapıya sahip olan iklim değişikliği, aynı şekilde çok yönlü etkileri beraberinde getirmektedir. Sosyal etkiler, ekonomik etkiler, siyasi etkiler iklim değişikliğinin sonuçları ve etkileri kapsamında yer almaktadır (Türkeş, 2008, s.36). İklim değişikliğinin sıcaklık ortalamalarında keskin değişimler yaşanması (Bahadır, 2011, s.2), sel, yangın, kasırga, kuraklık vb. olayların atması, buzulların kaybedilmesi, deniz seviyesinin yükselmesi (Kahriman, 2020, s. 116), sahillerde erozyon yaşanması, iklim bağlantılı ölümlerin olması, kıyılardaki yerleşik

toplulukları koruma maliyetlerinin artması, salgın hastalıkların artması, hava kalitesinin düşmesi, doğal yaşam alanlarının kaybolması, canlı türlerinin azalması, tarım alanlarının yapısının değişmesi, orman verimliliğinin düşmesi, su miktarının azalması ve kalitesinin düşmesi, su kaynakları için rekabetin artması, alanların coğrafi dağılımının değişmesi, ürün kayıpları yaşanması, enerji tüketim türü ve miktarında, enerji politikalarında değişim yaşanması gibi sonuç ve etkileri bulunmaktadır (Doğan ve Tüzer, 2011, s. 25). İklim değişikliğinin sonuçları ve etkileri; denizler, enerji, insan sağlığı, tarım, doğal çevre, canlı türleri, su kaynakları, ormanlar gibi farklı kategorileri içermektedir. Dolayısıyla iklim değişikliği, sadece doğal çevreyi değil insan yaşamını da negatif şekilde etkilemektedir.

İklim değişikliği, dünyanın farklı bölgelerini tehdit etmeye devam ettiği için siyasi, ekonomik, çevresel zincirleme olumsuz etkileri beraberinde getirmektedir ve getirecektir. Bu nedenle yakın gelecekte iklim değişikliği ile daha etkili bir şekilde mücadele edilmesi için ülkeler arasındaki iş birliklerinin artması yönünde beklentiler bulunmaktadır (Doğan vd., 2011, s. 21).

Tüm dünyanın ortak sorunu olan iklim değişikliği küresel düzeyde çözüm girişimlerine ihtiyaç duyulan dolayısıyla tüm dünyanın ortak bir şekilde harekete geçmesi gereken bir konudur. İnsanların, toplumların ve ülkelerin iklim değişikliği kapsamında yer alan gelişmelere karşı duyarsız kalması mümkün değildir (Sağlam, Düzgüneş ve Balık, 2008, s. 89). İklim değişikliği ve sosyal hizmet etkileşimini değerlendirirken bu ve benzer yöndeki gelişmelerin dikkate alınması gerekmektedir. Sosyal hizmet ve iklim değişikliği alanındaki çalışmalar yenidir. Çünkü sosyal hizmet bakış açısında çoğunlukla yoksulluk, toplumsal eşitsizlikler, işsizlik, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, yaşlılık, engellilik vb. konulara odaklanmaktadır. İklim değişikliğinin giderek daha yoğun şekilde etkili olmaya başlamasına paralel olarak sosyal hizmet ve iklim değişikliği ilişkisini kapsamı da genişlemeye başlamıştır. İnsan ve toplum yaşamında iklim değişikliğinin etkilerinin daha belirgin şekilde gözlenmesine paralel olarak sosyal hizmet ile iklim

değişikliği etkileŐiminin daha fazla gündeme gelmeye başladığı görülmektedir (Topgöl ve Beytaş, 2022, s. 694).

Çevresel koşulların kötüye gitmesi, küresel iklim değişikliği, iklim mültecileri gibi hususlar iklim değişikliği ve sosyal hizmet etkileşimi kapsamında değerlendirmeye alınmaktadır (Artan ve Uzun, 2017, s. 181). Sosyal hizmet bakış açısının çevresel sorunlara karşı duyarsız kalması mümkün değildir ve dolayısıyla iklim değişikliği ile sosyal hizmet etkileŐim halindedir. İklim değişikliği ve sosyal hizmet etkileşimi, sürdürülebilir kalkınma hedefleri ile de yakından ilişkilidir. Çevre temelli yaklaŐımlarda sürdürülebilir sosyal hizmet gereğince adımlar atılması beklenmektedir. YeŐili koruma, yeşil büyüme gibi hedefler gereğince atılacak olan adımlar sosyal hizmet ve iklim değişikliği etkileşimini açıklamada yardımcı rol üstlenmektedir (Güzel ve Buz, 2019, s. 1065).

İklimde dayalı çevre sorunlarının hızla artması, dünya için giderek daha büyük bir sorun halini almaktadır. İklim değişikliği ile birlikte insan sağlığı fiziksel ve psikolojik açıdan zarar görmektedir (Cankardaş ve Sofuoğlu, 2021, s. 139). Bu nedenle iklim değişikliği ile mücadele adımları oldukça önemlidir. Sosyal hizmet bakış açısının yeşil sosyal hizmet halini almasında iklim değişikliğinin dünya için yarattığı risk etkili olmuştur.

İnsanların yaŐamlarını sağlıklı bir Şekilde sürdürmesi ve temel ihtiyaçlarını karŐılaması için yürütölen çabaların merkezinde sosyal hizmet yer almaktadır. Sosyal hizmet, insanların sosyal ve ekonomik açıdan desteklenmesine yönelik hizmetlerden oluŐmaktadır. Disiplinler arası bir kavram olarak sosyal hizmet ekonomi, sağlık, eğitim, psikoloji, sosyoloji ve daha pek çok alanla yakından ilişki içindedir (Özbesler ve Duyan, 2009, s. 20). Dünyada yaşanan geliŐmeler ve bunların meydana getirdiği değişimler, sosyal hizmet perspektifinde farklılıkların değerlendirilmesini beraberinde getirmiştir. Yeşil sosyal hizmet kavramını bu açıdan ele almakta fayda vardır. Çalışma kapsamında iklim değişikliği ve çevresel

sorunları bizzat deneyimleyenlerin perspektifi ile yeşil sosyal hizmete dair kapsamlı açıklamalar getirilmektedir.

Modern toplumlarda insan tüm sistemlerin merkezinde yer almaktadır ve en değerli varlık olarak görülmektedir. Bu durum insan ihtiyaçlarının karşılanmasına odaklanan sosyal hizmetin gelişmesinde etkindir. Sosyal hizmet, bireylerin ya da sosyal grupların ihtiyaçları ile ilgilenmektedir (Bingöl, 2015, s. 70). Küresel ısınma ve iklim değişikliği süreçleri neticesinde iklim mültecilerinin ortaya çıkması, dünya geneli için tehdidin giderek büyümesi gibi hususlar sosyal hizmetin ilgilendiği ihtiyaçlar arasında çevre sorunlarını ön plana çıkarmış ve yeşil sosyal hizmet bakış açısı gelişmiştir. Yeşil sosyal hizmet bakış açısı, iklim değişikliği ile mücadeleyi öncelikli hedeflerden bir tanesi olarak görmektedir ve bu alanda yürütülen faaliyetler üzerinde ayrıntılı bir biçimde durulmaktadır. Bu çalışmada yeşil sosyal hizmetin iklim değişikliği perspektifinden faydalanılmıştır. İklim değişikliği neticesinde yaşadıkları yerleri terk etmek durumunda kalan iklim mültecileri sosyal hizmetin temel çalışma alanlarından bir tanesi halini almıştır. Çevresel koşulların göz önünde bulundurulması suretiyle yapılan yardımları kapsayan ve iklim değişikliğinin insanlar üzerindeki etkilerini azaltmayı hedefleyen yeşil sosyal hizmet, ekolojik bir bakış açısıyla hareket etmektedir (Artan vd., 2017, s.178).

Hava olayları her yıl 7 milyon kişinin ölümüne yol açmakta, aşırı hava değişimleri bireylerde kardiyovasküler hastalıklara, travmalara, solunum yolu hastalıklarına yol açmaktadır (Daalen vd., 2020, s.44). Literatüre göre de iklim değişikliğinin yaşlıların da içinde bulunduğu dezavantajlı grupları daha çok etkilediği (Aslan, 2023) göz önünde bulundurularak çalışmada 60 yaş üzeri bireylere odaklanılmıştır. 60 yaş üstü bireylerin değişen hava olaylarına karşı daha kırılgan olmaları ve yıllar içinde değişen iklim olaylarına daha hâkim olmaları bu grupla çalışma ihtiyacını beraberinde getirmiştir. Öte taraftan Antalya, aşırı sıcaklar, spesifik hortum ve seller ve bunların getirdiği sorunların yoğun biçimde

yaşandığı, Türkiye’de iklim değişikliğinden en fazla etkilenen şehirlerden biri olması nedeniyle çalışma sahası olarak belirlenmiştir.

Bu çalışmanın temel amacı 60 yaş ve üzeri bireylerin iklim değişikliği ve küresel ısınma ile ilgili düşüncelerini yeşil sosyal hizmet bağlamında değerlendirmektir. Bu bağlamda temel araştırma amacına ulaşabilmek için katılımcıların yaşam alanlarına, iklim değişikliği ve küresel ısınmaya dair bilgilerine, iklim değişikliği sonucunda deneyimledikleri sorunlara, iklim mülteciliği ile ilgili fikirlerine odaklanılmıştır. İklim değişikliğinin içinde bulunulan dönemin en temel sorunlarından biri olması, tüm dünyayı ilgilendiren güncel bir konu olması dolayısıyla çalışmanın literatüre yapacağı katkı bakımından oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Araştırmada nitel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Nitel araştırma, olguları, durumları, ilişkileri veya davranışları anlamak, betimlemek ve açıklamak sebebiyle kullanılan bir araştırma yöntemidir. Nitel araştırma, genellikle derinlemesine anlayış elde etmeyi ve araştırmanın bağlamını anlamayı hedeflemektedir. Nitel araştırma yöntemi; psikoloji, sosyoloji gibi disiplinlerde başlamış olsa da pek çok farklı disiplinde tercih edilen bir yöntem olarak görünmektedir. Nitel araştırma yöntemi ile birlikte incelenen konu ya da olaya dair derin bir algıya ulaşılması hedeflenmektedir (Baltacı, 2019, s. 370). Bu çalışmada 60 yaş üstü bireylerin iklim değişikliği ile ilgili düşünceleri derinlemesine anlamaya çalışıldığından nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan fenomenolojik yaklaşım benimsenmiştir. Fenomenolojik araştırma, bireylerin deneyimlerini anlamak ve açıklamak için kullanılan bir araştırma yaklaşımıdır. Bu çalışmada 60 yaş üstü bireylerin iklim değişikliği sonucunda yaşanan değişimlere dair

deneyimlerinden hareketle iklim değişikliğine dair değerlendirmelerine odaklanıldığından fenomenolojik yaklaşım benimsenmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırma kapsamında Antalya ilinde yaşayan 60 yaş üstü 25 kişi ile derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Çalışmada 25. katılımcı ile veri doygunluğuna ulaştığı ve yeni bir bilgi alınamadığı, kavramların ve temaların tekrar etmeye başladığı gözlemlendiği için örneklem 25 kişi ile sınırlandırılmıştır. Katılımcıların yaş grubunun büyük olması nedeniyle 60 yaş üstü kişilerden sağlıklı iletişim kurabilen yani duyma, anlama ya da bu sağlıklı iletişim kurma konusunda bilişsel bozukluğu olmayan ve araştırmaya katılmaya gönüllü bireyler olmasına dikkat edilmiştir.

Örneklem yöntemi olarak kartopu örnekleme kullanılmıştır. Görüşme yapılan katılımcıların yardımıyla bir sonraki katılımcıya ulaşılmıştır. Görüşmeler kartopu örnekleme yöntemiyle ilerlemiştir. Bu yöntemde çalışmanın konusu ile ilgili olarak referans bir kişi seçilmekte ve bu kişi aracılığı ile diğer kişilere ulaşılmaktadır (Biernacki vd., 1981).

Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında nitel araştırmalarda oldukça sık kullanılan veri toplama tekniklerinden biri olan derinlemesine görüşme tekniği kullanılmış ve görüşmeleri yönlendirmesi için ilgili literatür taranarak oluşturulmuş yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Formla katılımcıların yaşam alanları, iklim değişikliğine dair düşünceleri, iklim değişikliğinin yaşamlarında yarattığı değişimleri, alınabilecek önlemler hakkındaki fikirlerini anlamaya dair sorular sorulmuştur. Veriler Eylül-Aralık 2022 tarih aralığında toplanmıştır. Derinlemesine görüşmeler ortalama 30-40 dakika sürmüştür.

Bu çalışmanın yürütülmesi için Sinop Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan etik kurul onayı alınmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan yetişkin bireylerin gönüllü katılım onamı alındıktan sonra görüşme yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde tematik analiz tekniği kullanılmıştır. Yapılan görüşmelerde katılımcıların onayı ile alınan ses kayıtlarının transkripsiyonu yapılmış ve ses kayıtları yazıya aktarılmıştır. Veriler katılımcı bilgilerinden, katılımcıları açık edecek bilgilerden temizlenmiştir. Katılımcılar K1, K2 şeklinde kodlar verilmiştir. Yazıya aktarılan görüşmeler tekrar tekrar okunarak ve incelenerek tema ve alt temalar oluşturulmuştur. Görüşmelerde en çok vurgulanan kelimeler ve olgular ana temayı oluşturmaktadır. İkinci olarak görüşmede geçen alt olgular ve düşünceler alt temayı oluşturmaktadır. Veriler gözlem notlarıyla bütüncül biçimde değerlendirilmiştir.

Bulgular

Araştırmaya katılan bireylerin demografik özellikleri incelendiğinde çalışmaya katılan 60 yaş üstü 25 kişinin 13'ü kadın 12'si erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların yaş ortalamalarının 68 olduğu ve en yaşlı katılımcının 84 yaşında olduğu anlaşılmaktadır. Çalışmaya katılanların çoğu evli ve ilkokul-ortaokul düzeyinde eğitime sahiptir.

60 Yaş Üstü Bireylerin Yaşam Alanları

Katılımcıların yaşadıkları alanın niteliği, zamanlarını ne tür alanlarda geçirdikleri iklim değişikliğine dair düşüncelerinin anlaşılması bakımından önemlidir. Bu nedenle araştırma kapsamında katılımcıların yaşadıkları alanı (kentsel-kırsal) anlamaya dair soru sorulmuştur.

Çalışmaya katılan 60 yaş üstü bireylerin çoğunun gündelik hayatının büyük kısmını kentlerde geçirdiği ancak köy, bahçe, park, deniz kenarı gibi doğal ortamlarda sık sık vakit geçirmeyi sevdiğikleri anlaşılmaktadır.

Zamanımın çoğunu şehirde geçiriyorum ama arada bir köye, bağa, bahçeye de giderim. Ama çoğunluk buralardayım, şehirdeyim. (K7)

Yaşamının çoğunu şehirde geçiren bireyler kentleşmenin getirdiği sorunlara ve aşırı sıcaklara vurgu yapmışlardır.

Mevsimler değişiyor şimdi. Fark ettiysen yazları çok sıcak oluyor, kışları daha soğuk. Ara mevsimler yok gibi. İlkbaharı, sonbaharı hiç hissedemiyoruz. Hemen ya sıcak oluyor ya soğuk. Dengemiz şaştı. (K12)

Sıcaklıkların arttığı ve mevsim geçişlerinin ortadan kalktığına dair bu ifadelerin aslında iklim değişikliğinin yansımaları olduğunu ifade etmek mümkündür.

İklim Değişikliği ve Küresel Isınmaya Dair Düşünceler

Araştırmaya katılan bireylerin iklim değişikliği ve küresel ısınmaya dair düşünceleriyle ilgili ifadelerine bakıldığında susuzluk ve kuraklık ana temasının ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. İklim değişikliği ve küresel ısınma konusundaki düşüncelere dair alınan yanıtlar, 60 yaş üzerindeki katılımcıların büyük oranda konuyla ilgili bilgi sahibi olduklarını göstermektedir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu iklim değişikliği ile ilgili 5 ve 10 yıl arasında bilgi sahibidir ve bilgilerinin kaynağında ise televizyon, gazete gibi kitle iletişim araçları bulunmaktadır.

İklim değişikliği ve küresel ısınmayı duyalı 9-10 sene olmuştur herhalde. Gerçi o zamanlar bu kadar değildi, yavaş yavaş ilerledi. Televizyondan ve gazetelerden görmüştüm ilk. (K3)

Ben ilk olarak gazetelerde televizyonlarda duydum ama bu denli ciddi olarak büyüyeceğini büyük sıkıntılara yol açacağını bilemiyor insan. (K6)

Katılımcıların iklim değişikliği ve küresel ısınmayı kuraklık, mevsim değişiklikleri, çevreye zarar ve hastalık kavramları ile ifade ettikleri anlaşılmaktadır.

Kuraklık yani bizim çocukluğumuzdan beri var. Ama yakın bir zamandan beri çoğaldı. Suların önceleri hiç kurduğunu bilmezdik şimdi sular kuruyor. (K10)
Evet kuraklık oluyor buralarda. Su sıkıntısı çekiyoruz. Bir de sıcaklar çok fena. Ürünler etkileniyor hep. Güneş çarpması da kötü bizim yaşımızdaki insanları. (K24)

Mevsimlerin değişmesi ve sıcaklıkların büyük bir artış göstermesi katılımcıların iklim değişikliği ve küresel ısınma hakkında öne çıkardıkları temalardan bir diğeri olarak görünmektedir. Katılımcılar, geçmiş dönemlerde

bunun örneklerini görmediklerini son yıllarda iklim değişikliğine bağlı olayların daha sık yaşandığını dile getirmişlerdir.

İklim değişikliği dendiğinde aklıma mevsimlerin değişmesi geliyor. Sonra kuraklık geliyor aklıma, susuzluk oluyor". (K23)

İnsanların yaşadıkları hastalıkların iklim değişikliği ve küresel ısınma ile ilişkili olduğu yaklaşımı katılımcılar tarafından ortaya koyulan düşüncelerden bir diğeridir.

En çok bizi vurdu bu iklim değişmesi. Bizler belli yaşı geçmiş insanlarız, bizi çok vuruyor sıcaklar. Hastalıklarımız artıyor. Bazen diyorum daha serin yerlere mi taşınısam diye ama bilemiyorum. (K7)

İnsan kaynaklı faaliyetlerin iklim değişikliği ve küresel ısınmaya neden olduğu, katılımcılar tarafından farkında olunan bir durumdur. Kaynakların kötü kullanılması ve çevreye zarar verilmesi iklim değişikliği ve küresel ısınma hakkındaki fikirlerde öne çıkan hususlar olarak görülmektedir. Katılımcılara göre doğaya gereken özenin gösterilmemesi ve doğanın korunması konusunda yeterli bilincin olmaması iklim değişikliği ve küresel ısınma açısından belirleyici rol oynamaktadır.

İklim değişikliği tabii ki insanlar olarak dikkat etmiyoruz birçok şeye, doğada kirletiyoruz. Ağaçları yok ediyoruz, çöplerimizi gelişigüzel atıyoruz. Bunun yanında tabii seralar da var. Artık hep yediğimiz ürünler seralarda yetişiyor, sebze meyve. E bunlar da ekosistemi daha doğrusu ısıtıyor tabii ki, ısınma küresel ısınmaya da etki etmiş oluyor. (K1)

İklim değişikliği ve küresel ısınmasının insan kaynaklı faaliyetlerle yakından ilişkili olduğunu düşünen katılımcılar yine insanın bilinçlendirilmesi, çevreye, doğaya saygılı, onu koruyan bir bilinç ve yaklaşıma sahip olunmasıyla bu sorunun üstesinden gelinebileceğini değerlendirmektedirler:

Çevre bilinci insanlarda çok yok bence. Yani gözlemlediğim kadar. İnsanlar bugünü düşünüyor hep, gelecek nesiller zorlanacak ama bence. Yeşil alan yok, oyun alanı yok her yer beton, asfalt. Toprak yok artık. Çocuklar nerede oynayacak? Her yer bina. Her yer yol. Mahalle arası kalmadı artık. Çocuklara

oyun yeri yok çok fazla. Şimdi tabii aileler de çok göndermiyor çocuklarını dışarı. Onlar da haklı. Bana göre zaten hepsi bağlı birbirine. Çevreyi kirletirsen hava kirlenir, su kirlenir, doğa kirlenir yani. Bu da bize iklim bozukluğu olarak döner. Önce insanın bilinçlenmesi gerekiyor. (K7)

Küresel ısınma ve bilinç bence birbiriyle alakalı. Ama bilinç olursa insanlarda biraz daha rahat bir hayatımız olur bence.(K12)

Bence bu bilgilerin önce aileden başlaması lazım ve sürecin de okullarda devam etmesi gerekir. Her şeyden önce çocuklara doğayı sevdirmek, daha doğrusu insanlara doğayı sevdirmek, doğaya zarar vermemeyi öğretmek gerekir. (K2)

Katılımcılara göre insanların söyledikleri ve eylemleri uymadığı için çevre bilinci yetersizdir ve buna paralel olarak çevre kirliliği hızlı bir şekilde artmaktadır. Araştırmaya katılan 60 yaş üstü bireyler iklim değişikliğinin gelecekte su sorunu, gıda sorunu, yeşil alan yetersizliği, nesli tükenen hayvanlar, yüksek sıcaklık, enerji savaşları, su savaşları, doğal afetler gibi sorunlar ortaya çıkaracağını düşünmektedirler. Katılımcılar, şu andaki durumun daha da kötüye gideceğini ve gelecek nesillerin çok daha zorlu koşullarla karşı karşıya kalacağını belirtmektedir. Özellikle sıcaklık artışları ile birlikte gelen kuraklık ve susuzluğun gıda konusunda yetersizlikler yaratacağı hemen her katılımcının ortak yanıtı olarak görünmektedir.

Su sorunu yaşıyor, bağa bahçeye su gelmiyor. Ağaçlar kuruyor, derelerde hayvanlar ölüyor. Gelecek nesiller, torunlarımız hep zorlanacak. Mevsimlerin dengesi şaştı artık. (K6)

Yaşamın zor olacağını düşünüyorum ilerde. Katkısız bir tane sebze, meyve bulamayacağız belki. Her şey ilaçlı olacak. Sonracığıma su kılığı baş gösterir böyle giderse. Afrika'ya döneriz artık. İçecek su bulamayız. Şimdi bile su sorunu var. (K20)

Yiyecek sıkıntısı olabilir, susuzluk, açlık olabilir. Kavgalar, savaşlar artar bence.(K24).

Yine hayvanların neslinin tükenmesi, iklim değişikliğinin gelecekte etki alanlarına örnek olarak verilmektedir. İnsanların kullanabileceği yeşil alanların azalması yönündeki beklentiler katılımcıların vurguladığı hususlar arasındadır.

Doğal afetlerin daha fazla yaşanması dile getirilen bir diğer konudur. Ülkeler ya da toplumlar arasında enerji ve su savaşlarının yaşanması, iklim değişikliğinin gelecekte getirebileceği muhtemel etkiler olarak ifade edilmiştir. Katılımcıların iklim değişikliği hakkında ortak fikir beyan ettiği temel konu yarının bugünden daha kötü olacağıdır.

Kötü, çok kötü olur böyle giderse. Şimdi bakarsan görüyorsun zaten iklim mi kaldı? Her şey alt üst oldu. Eskiden böyle miydi? Yazı ayrı yaşadık, kışı ayrı yaşadık. (K19)

Kötü bir hal alacak diye düşünüyorum. Şimdiye bakarsak zaten pek çok sorun var. Bunun devamında yine sorunlar olur diye tahmin ediyorum. Misal sıcaklar çok fazla, Antalya şehrinde. Bizler her sene bu sıcaklıkların arttığını hissediyoruz zaten. Yazları nem ve sıcaklıklar birleşince bizi çok etkiliyor. Yaşlılar ve çocuklar en fazla etkilenen kısımda bence. Dikkatli olmak gerekiyor. Kuraklık, kıtlık olur diye düşünüyorum. Şimdi bile dünyada bunların savaşı var. Enerji savaşı, su savaşı, petrol savaşı... yani çok fazla nedenden savaş var. Zaten Afrika'daki kıtlığı da biliyoruz. Çok zor herkes için. (K14)

Araştırmaya katılanların iklim değişikliği ve küresel ısınmanın dünyada ve Türkiye'de kuraklık, hastalık riskleri, susuzluk, kıtlık, göç gibi sorunlar yarattığına dair düşünceleri olduğu anlaşılmaktadır.

Göçlere de neden olabiliyor iklim değişiklikleri. Kuraklıktan, susuzluktan, savaştan kaçan insanlar ülkemize geliyor. (K4)

İklim dediğim gibi çok sorun oluyor. Ölümler bile oluyor mesela. Yaşlı insanlar daha da riskli bu konuda. Diğer ülkelerde de böyle. Televizyonda görmüştük bir ülkede de bayağı yangınlar çıkmıştı. Avustralya'ydı sanırım, yanlış olmasın. Ormanda canlılar öldü hep. Kanguruları falan yaralı olarak kurtardıkları da oldu. Televizyonlarda gördük. Başka ülkelerde aşırı sıcaklarda insanlar da ölüyor. Türkiye'de de vardır böyle. Tabi bunlar başka sorunlara da dönüşüyor. Bu afetlerden kaçıp gelenler çok ülkemize. Savaştan, kuraklıktan kaçıyorlar. Bu da sosyal sorunlara yol açıyor bence. (K7)

İklim değişikliği ve küresel ısınma konusunda gelecekte daha kötü bir tablonun beklediğini ifade eden katılımcıların bu konuda alınabilecek önlemlerle ilgili fikirlerinin sınırlı olduğu, mevcut uygulamaların yetersiz olduğunu ve kötü sonun kaçınılmaz olduğuna inandıkları anlaşılmaktadır.

Yaptırımı olması lazım bunlarla ilgili ancak öyle önlem alınır. İnsanlar yani hiç dikkat etmiyor ki banane diyor. Kendisini düşünüyor, ben şimdi yaşıyorum ya diyor ortam yani şey olmuş hiç önemli değil. Bencillik var o yüzden de bunların işte dediğim gibi olması lazım (K1)

Bence hiçbir şey yeterli değil. Bence her şey kâğıt üzerinde. Uygulama yok. İnsanlar bilinçli değil. Yangınları bilerek çıkartanlar var ya da çevreye bilerek zarar verenler var. Ama cezaları çok değil. Bu yüzden yapan yine yapıyor. (K7)

Yasaların caydırıcı olmadığı ve yasalara uyumun yeterli oranda denetlenmediği, yaptırımların yeterli olmadığı katılımcılar tarafından verilen yanıtlar aracılığıyla anlaşılmaktadır. Kaynakların bilinçsiz şekilde tüketilmesi nedeniyle durumun hızla kötüye gittiğini belirten katılımcılar, öneri olarak ise çok fazla seçenek ortaya koyamamıştır. Bu noktada katılımcıların durumun düzeleceğine yönelik inanç düzeylerinin düşük olmasının bir etken olduğunu söylemek mümkündür.

İklim Değişikliği Sonucunda Deneyimledikleri Sorunlar

Küresel ısınma ve iklim değişikliği sonucunda 60 yaş ve üstü bireylerin deneyimledikleri en önemli sorunun sosyalleşmelerinin sınırlandırılması olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcıların çoğu küresel ısınma ve iklim değişikliğine paralel olarak artan sıcaklıklar nedeniyle dışarı çıkamadıklarını dile getirmekte, özellikle öğle saatlerinde dışarı çıkamadıklarını ifade etmektedirler.

Daha dikkatli olmaya başladık. Çarşıya pazara giderken, balkona çıkarken bile tedirgin oluyorum. (K8)

... hava sıcaklığından çok etkileniyorum ve terliyorum. Gündüz saatlerinde çok nadir çıkıyorum. İşim olursa ancak öyle çıkıyorum. (K1)

*Sıcak çok sıcak, soğuk çok soğuk. O yüzden yazları öğle saatlerinde dışarı
çıkamıyorum. (K4)*

Katılımcılar kendilerinin ve çevrelerindeki bireylerin geçmiş dönemlere göre çok daha fazla hastalanmaya başladığı yönünde yanıtlar vermiştir. Bunun bir getirisi olarak çok yoğun şekilde önlemler alınmasının kaçınılmaz olduğu anlaşılmaktadır:

Bizler yaşlı insanlarız. Bu mevsimler etkiliyor tabii bizi. Tansiyon var, şeker var. Hep etkiliyor yani. (K15)

Özellikle 60 yaşın üzerinden sonraki bireyler daha da dikkat etmeli soğuklara, sıcaklara. Hemen hasta oluyoruz çünkü. En ufak esinti çarpıyor bizi. Aşırı sıcaklar da tabii ki çok etkiler. Allah korusun kalp krizi, beyin kanaması geçirebiliriz. (K14)

Küresel ısınma ve iklim değişikliğinin hayatın akışında meydana getirdiği değişimler aynı zamanda bireylerin tedirginlik düzeyinin artmasına neden olmaktadır:

Sebzeler meyveler zarar görüyor tabii. O sorun var. Bir de susuzluk oluyor çoğu zaman. Kışlar da ağır geçiyor bence. O da zarar veriyor mahsule. (K11)

Katılımcıların sadece kendilerinin değil gelecek nesillerin de bu değişimden etkileneceği yönünde yanıtlar verdikleri görülmektedir:

Bizleri etkiledi evet ama daha çok bizden sonrakilerde sorun çıkacak bu gidişle. Ben onlara üzülüyorum. Her şey betonlaşıyor, her yer bina. Yeşil alan yok, olanlar da inşaat için kesiliyor. Ağaçlar yağmur suyunu çeker bilirsin, kışları. E ağaçlar kesilince ne olacak, nereye gidecek o sular. Yine bize zarar. (K20)

Eğer önlemler alınmazsa çok kötü hal alacak. Bizler bir şekilde yaşadık ama gelecek nesiller çok zarar görecek. Şimdi, yeşil alanlar hep betona dönüşüyor, sular kirleniyor, kuraklık artacak. Tabii bizden sonraki nesil zorlanacak. Su sıkıntısı, sıcaklar, buna bağlı hastalıklar olur diye düşünüyorum. (K3)

İklim Mülteciliğine Dair Düşünceler

Küresel iklim mülteciliği konusunda katılımcıların verdiği yanıtlar, olumsuz bir tablo ortaya koymaktadır. İklim mülteciliğine dair fikir ve

değerlendirmelerin daha çok sosyal sorunlar odağında olduğu anlaşılmaktadır. İklim mülteciliği pahalılık, kriz, plansız göç, suç oranları gibi sosyal sorunlarla ilişkili olarak değerlendirilmiştir.

Turistik bir bölgede yaşadıkları için farklı milletten insanların varlığına alışkın olan katılımcılar, son yıllarda bu durumun kontrol edilemez bir hal aldığını ifade etmişlerdir. Küresel iklim mülteciliğinin beraberinde çevresel, ekonomik ve sosyal sorunları getirebileceği katılımcılar tarafından vurgulanan hususlardandır.

Bence bunu en derinden yaşayan ülke Türkiye. Savaştan, krizden, ekonomik sıkıntıdan kaçan buraya geliyor. Planlı bir göç olmuyor ama. Bu da tabii sorun oluyor. Kiralar artıyor, daha çok binalar yapılıyor, yeşil alanlar kaybediliyor. Esnaf bu sefer yerli turiste bir şey satmak istemiyor. Ev sahipleri Türklere ev vermek istemiyor. Yaşadıkları kötü onların da ama bizler de sorun yaşıyoruz böyle. Buna bir çözüm bulunmalı.(K6)

Dediğim gibi pek çok soruna yol açıyor. Ev kiralari artıyor, bizlerin doğal kaynakları zarar görebilir hızla azalabilir. Sosyal uyum sorunları nedeniyle ayrışmalar olabilir. Suç vakaları artabilir. Her şey olabilir.(K14)

Bununla birlikte savaşların yaşanabileceği dile getirilmiş ve endişeler paylaşılmıştır. Katılımcılara göre Türkiye'de kiraların yüksek olmasında ve hayat pahalılığında küresel iklim mülteciliği kapsamında devam eden göç hareketlerinin etkisi büyüktür. Ayrıca suç oranlarının artmasında küresel iklim mülteciliğinin kayda değer düzeyde etkisi vardır ve katılımcılara göre Türkiye bu durumu kontrol etmede yetersiz kalmaktadır:

Çok fazla sorun olur tabii bana göre. Tamam, savaş durumu var ama biz de ilerde kötü etkileneceğiz. Doğal sebzelere, meyvelere zor ulaşım olacak, su sıkıntısı yaşanır, ev, iş sorunu olur. Ekonomik olarak sosyal olarak çok sorun çıkar bence. (K1)

Küresel iklim mülteciliği sebebiyle Türkiye'de ve dünyada bir kriz döneminin yaşanabileceği düşüncesi aktarılmıştır. Küresel iklim mülteciliği düşünceleri ve gelecekte neler olabileceğiyle ilgili olarak alınan yanıtlar çevresel

sorun, ekonomik sorun, sosyal sorun, savaş, kuraklık, hayat pahalılığı, yüksek ev kiralari, kriz, plansız göç, artan suç oranları temalarını ortaya çıkarmıştır.

Tartışma

Papadimitriou (2020), dünyada çevresel sürdürülebilirliğin daha fazla gündeme gelmesinin sonucunda yeşil sosyal hizmet perspektifinin ortaya çıktığını, çevresel adaletin sağlanması ve sürdürülebilirliğe katkıda bulunulması için yeşil sosyal hizmetin etkili olduğunu ifade etmiştir. Dominelli (2012) de dünyanın çevresel bir kriz içinde olduğuna ve sosyal adaletin önemine değinmiştir. Dominelli'ye göre çevre sorunları konusunda dezavantajlı durumda olan bir kesimin varlığının kabul edilmesi gerekir. Bu çalışma da literatürdeki bu görüşler üzerine temellendirilmiş ve bir dezavantajlı grup olan yaşlı bireylerle gerçekleştirilmiştir.

İklim değişikliği ile ilgili bir başka çalışmada insan faaliyetlerine dayalı olarak çevre sorunlarının hızla artış gösterdiği ve atmosferdeki sera gazı birikiminin artmasının bunlar arasında en önemlisi olduğu ifade edilmiştir. Çalışmaya göre iklim değişikliğinin öne çıkan etki alanları temiz su kaynakları, tarım, orman, deniz seviyesi, enerji, insan sağlığı ve biyoçeşitlilik (Turan, 2018). İklim değişikliği ile birlikte oluşan durum ve muhtemel gelecek hakkında dikkat çekilen hususlar bu çalışma ile benzerlikler göstermektedir. Turan (2018) araştırmasında iklim değişikliğine bağlı kuraklığın dezavantajlı gruplar üzerinde çok fazla etkisi olduğunu belirtmiş fiziksel, sosyal ve ekonomik sorunlara yol açtığı ve açacağı sonucuna varmıştır. İki çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Eldeki çalışmada da benzer bir tablo ortaya konulmuş olup iklim değişikliğinin bireylerde sağlık sorunlarına, ekonomik sorunlara ve sosyal sorunlara neden olabileceği sonucuna varılmıştır. Güzel vd. (2019), yapmış oldukları çalışmada sosyal hizmet bakış açısının yapısı gereği çevre ile ilgili sorunlara duyarsız kalamayacağını belirtmişlerdir. Sosyal hizmet perspektifinin yoksulluk, adalet gibi konularda duyarlı olmasının bir getirisi olarak yeşil yoksulluk ile ilgili süreçlerde

yani çevre sorunlarında çözüm için etkin rol üstlenmesi gerektiği ortaya koyulmuştur. Araştırmacılar doğrudan yeşil sosyal hizmet kavramını kullanmasa da çevresel sorunlara ve çevresel adaletle ilgili çözüm için yeşil sosyal hizmetin öne çıkan yönlerine vurgu yapmışlardır. Yetersiz ve sınırlı olan doğal kaynakların üzerinde oluşan tahribatların önlenmesinde devlet politikalarının etkisi vurgulanmıştır. Bu açıdan da iki çalışmanın benzer yönleri bulunmaktadır. Araştırma kapsamında katılımcılar çevre kirliliği ve tahribatı noktasında siyasi çözümler aramakta ve devlet yaptırımının daha da artmasını istemektedirler. Artan vd. (2017), yeşil sosyal hizmeti iklim mültecileri açısından incelemeye almıştır. Araştırmacılara göre insanların çevresel sorunlar nedeniyle temel ihtiyaçlarını karşılamada sorun yaşamasına paralel olarak iklim mültecileri kavramı ortaya çıkmaktadır yani insanlar zorunlu olarak göç etmektedir. Bu çalışmada da aynı şekilde katılımcılar, küresel iklim mülteciliğinin beraberinde çevresel, ekonomik ve sosyal sorunları getirebileceğini vurgulamışlardır. Çalışmamızda da vurgulandığı gibi savaşlar, kuraklıklar, doğal afetler insanları zorunlu bir göçe mecbur etmektedir.

Sosyal hizmet literatüründe iklim değişikliği ve yaşlılarla ilgili araştırma olmamasına rağmen gençlerle yapılan bir çalışmada (Ulus ve Işık, 2021) bu çalışmadakine benzer şekilde katılımcılar iklim değişikliğinin sonuçları olarak toprak sorunları, su sıkıntıları, bedensel bozulmalar ve mevsim değişimlerini sıralamıştır. İki çalışma da sonuç bakımından benzerlikler göstermektedir.

Sonuç ve Öneriler

Antalya’da yaşayan 60 yaş üstü bireylerin yeşil sosyal hizmet ve iklim değişikliği konusundaki düşüncelerini belirlemek için 25 kişiyi içeren derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Görüşme sonuçlarına göre iklim değişikliği ve küresel ısınma konusunda insan kaynaklı faaliyetlerin etkili olduğu ve kaynakların kötü kullanılmasının belirleyici nitelikte olduğu konusunda fikir birliği vardır.

İnsan kaynaklı faaliyetler sonucunda doğal çevrenin büyük zarar görmesi ve kaynakların hızla tükenmesi, tüm dünyanın ortak sorunudur. Bu durum tüm dünya için giderek daha büyük bir tehdit halini almaktadır. Küresel ısınma ve iklim değişikliği neticesinde insanların temel ihtiyaçlarını karşılamada zorlandıkları, yaşadıkları yerlerden göç ederek iklim mültecileri konumuna geldikleri çalışmada elde edilen sonuçlardan bir tanesidir. Yeşil sosyal hizmet bakış açısının iklim mülteciliği konusunda sosyal, ekonomik, çevresel açılardan yaklaşarak sosyal hizmet uygulamalarının yürütülmesine yönelik bir yapısının olduğu çalışmada ulaşılan sonuçlar arasındadır. Yeşil sosyal hizmet, insanlara ve doğaya değer veren bir yaklaşımdır. Çevresel adaletsizliğin önlenmesi, yeşil sosyal hizmetin öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır. Çalışmada ulaşılan sonuçlara göre yeşil sosyal hizmet; küresel ısınma, iklim değişikliği, iklim mültecileri, çevresel adalet, iklim krizi, sosyal adalet, çevre politikaları, sosyal refah, sürdürülebilir kalkınma gibi kavramlarla ilişkilidir. Yeşil sosyal hizmetin en temel özelliğinin çevresel sürdürülebilirliğin sağlanmasına katkıda bulunması olduğu için bu kavramlarla olan etkileşimi olağan hale getirmektedir.

İklim değişikliğinin tüm dünya için tehdit olmaya devam etmesi, konuyla ilgili küresel düzeyde işbirliği girişimlerini artırmıştır. İklim değişikliği ile mücadele edilmesinde Birleşmiş Milletler 'in öncü roller üstlenmesi söz konusudur. Ayrıca iklim değişikliği ile mücadele ülke politikalarında gün geçtikçe daha fazla yer edinmektedir. Çalışmada ulaşılan sonuçlara göre küresel iklim değişikliği bireylerin sosyal hayatını olumsuz yönde etkilemiştir. 60 yaş üstü bireyleri küresel iklim değişikliği nedeniyle daha fazla hastalanmakta, sıcaklar nedeniyle gün içinde dışarıya çıkmakta oldukça zorlanmaktadır. Gelecekte iklim değişikliğinin nasıl bir hal alacağı konusunda ulaşılan sonuçlara göre su sorunu, gıda sorunu, yeşil alan yetersizliği gibi çevresel sorunların artacağı yönünde beklentiler bulunmaktadır. Çalışmada ayrıca iklim değişikliğine dayalı olarak

enerji savaşlarının yaşanması yönünde beklentiler olduğunu gösteren sonuçlar elde edilmiştir.

Sosyal hizmet bakımından iklim değişikliğinin getirdikleri konusunda ulaşılan sonuçlara göre katılımcılarda iklim mültecilerinin varlığı konusunda bilinç bulunmaktadır. Bu durumun çevresel, ekonomik ve sosyal açıdan riskler oluşturması nedeniyle sosyal hizmet kapsamındaki uygulamalara ihtiyaç artmaktadır.

Çalışmada ulaşılan sonuçlar, 60 yaş üstü bireylerin küresel ısınma ve çevre kirliliği ile ilgili konularda ekolojik sistemin korunması için sosyal sorumluluk yaklaşımlarının daha geniş bir ölçeğe ulaşması gerektiğini düşündüğünü göstermektedir.

İklim değişikliği ile çoğunlukla yakın dönemde tanışan katılımcıların sosyal hizmet konusunda beklentilerinin yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Ulaşılan sonuçlar, iklim mülteciliğinin çok boyutlu bir sorun olduğunu göstermektedir. Çalışma kapsamında küresel iklim mülteciliğinin çevresel, sosyal, ekonomik, psikolojik açıdan sorunlara neden olduğu yönünde sonuçlar elde edilmiştir. Çalışmada ulaşılan sonuçlar, iklim mülteciliği kapsamında yer alan göç hareketlerinin neticesinde göç edilen ülkede yaşayan insanların hayat pahalılığından şikâyet ettiklerini ortaya koymaktadır.

İklim değişikliği ve küresel ısınma konusunda alınan önlemlerin yetersiz olduğu çalışmada ulaşılan sonuçlar arasındadır. 60 yaş üzerindeki bireyler aynı zamanda yasalara uyulmamasının yaptırımının az olduğunu ve yasalara uyumun denetlenmediğini ifade etmişlerdir. Araştırmada ayrıca bilinçsiz tüketimin önlenmemesi halinde bu sorunların devam edeceğini gösteren sonuçlara ulaşılmıştır.

Çalışmada ulaşılan sonuçlardan hareketle oluşturulan öneriler aşağıdaki şekildedir:

- Küresel ısınma ve iklim değişikliği konusunda uluslararası işbirliklerinin artırılması gerekmektedir.

- Küresel ısınma ve iklim değişikliği konusunda Birleşmiş Milletler tarafından açıklanan sürdürülebilir kalkınma hedeflerine uyum sağlanmalıdır.
- Atmosfere salınan sera gazı miktarını kontrol altına alabilmek için adımlar atılmalı ve bu konuda yasal düzenlemeler yapılarak bu durumun önüne geçilmelidir.
- Konuyla ilgili yerel yönetimlerle işbirlikleri kurulmalı ve güçlendirilmelidir.
- Bireysel düzeyde çevreyi koruma konusunda bilinç artırıcı eğitimler verilmeli ve eğitim müfredatlarında doğal çevre, temiz çevre, doğal kaynaklar, geri dönüşüm gibi konulara yer verilerek küçük yaştan itibaren çocuklarda çevre bilinci oluşturulması desteklenmelidir.
- Yeşil sosyal hizmet perspektifine sosyal hizmet eğitiminde de önem verilmeli ve yeşil sosyal hizmet perspektifine dayalı uygulamalar geliştirilmelidir.
- Bu çalışmada dışında başka dezavantajlı gruplarla da iklim değişikliği ve yeşil sosyal hizmet bağlamında araştırmalar yapılarak literatürün genişlemesine katkı sunulmalıdır.

Kaynakça

- Altınok, S., Fırat, E. ve Soyu, E. (2015). Küresel iklim değişikliği sorununun çözümü için yeni bir sürdürülebilir kalkınma anlayışı. *Uluslararası Avrasya Ekonomileri Konferansı*, 620- 627.
- Artan, T. ve Uzun, K. (2017). İklim mültecileri bağlamında yeşil sosyal hizmet üzerine bir tartışma. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 7 (4), 171-184.
- Aslan, Ş. (2023). Ekolojik sosyal hizmetin sosyal hizmet akademisyenleri perspektifinden değerlendirilmesi [Doktora tezi]. Yalova Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Ay, F. ve Erik, N.Y. (2020). Üniversite öğrencilerinin küresel ısınma ve iklim değişikliğine yönelik bilgi ve algı düzeyleri. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 44 (2), 1-18.
- Bahadır, M. (2011). Türkiye'de iklim değişikliğinin iklim bölgelerine yansımadaki kuzey-güney yönlü sıcaklık ve yağış değişim öngörülleri. *Akademik Bakış Dergisi*, 26, 1-18.

- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: nitel bir araştırma nasıl yapılır. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (2), 368-388.
- Biernacki P, Waldorf D. Snowball sampling: Problems and techniques of chain referral sampling. *Sociological methods & research*. 1981;10(2):141-63.
- Bingöl, O. (2015). Genel bağlarıyla sosyal hizmet ve toplum. *Mavi Atlas Dergisi*, 5, 69-77.
- Cankardaş, S. ve Sofuoğlu, Z. (2021). İklim değişikliği ve birey üzerindeki etkilerinin gözden geçirilmesi. *Nesne Dergisi*, 9 (19), 139-146.
- Daalen, K. V, Jung, L., Dhatt, R. ve Phelan, A. L. (2020). "Climate Change and Gender-Based Health Disparities". *Elsevier*, Vol 4 February 2020
- Doğan, S. ve Tüzer, M. (2011). Küresel iklim değişikliği ile mücadele. *Sosyoloji Konferansları Dergisi*, 44, 157-194.
- Dominelli, L. (2012). Green social work: from environmental crises to environmental justice. *Cambridge Polity Press*, 1636-1637.
- Güzel, B. ve Buz, S. (2019). Yeşil yoksulluk, çevresel adalet ve sosyal hizmet. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 30 (3), 1052-1069.
- İğci, T. ve Çobanoğlu, N. (2019). İklim değişikliğinin ve iklim değişikliğiyle ilgili küresel anlaşmaların çevre etiği bakımından değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi*, 7 (2), 130-146.
- Kaya, S. ve Ilgıt, A. (2021). İklim değişikliği ve çevresel güvenlik Türkiye örneği. *Alternatif Politika Dergisi*, 13 (1), 175-207.
- Kahriman, E.H. (2020). Küresel iklim değişikliğinin olumlu ve olumsuz dışsallıkları üzerine bir değerlendirme. *Sayıştay Dergisi*, 33 (118), 101-131.
- Özbesler, C. ve Duyan, V. (2009). Okul ortamlarında sosyal hizmet. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 34 (154), 17-25.
- Papadimitriou, E. (2020). Defining green social work. *Social Cohesion and Development Journal*, 15 (1), 139-152.
- Sağlam, N.E., Düzgüneş, E. ve Balık, İ. (2008). Küresel ısınma ve iklim değişikliği. *Ege Üniversitesi Su Ürünleri Dergisi*, 25 (1), 89-94.
- Şen, Ö.L., Bozkurt, D., Göktürk, O.M., DüNDAR, B. ve Altürk, B. (2012). Türkiye'de iklim değişikliği ve olası etkileri. *Sabancı Üniversitesi Yayınları*, 1-9.
- Turan, E.S. (2018). Türkiye'nin iklim değişikliğine bağlı kuraklık durumu. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, 4 (1), 63-69.
- Topgül, S., Beytaş, O. (2022). İklim Mültecileri ve Sosyal Hizmet: Kriz mi Fırsat mı?. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 33 (2), 687-705.
- Türkeş, M. (2008). Küresel iklim değişikliği nedir: temel kavramlar, nedenleri, gözlenen ve öngörülen değişiklikler. *İklim Değişikliği ve Çevre Dergisi*, 1, 26-37.
- Ulus, Z. & Işık, A. (2021). 18-24 yaş aralığındaki gençlerin iklim değişikliğine ilişkin düşüncelerinin değerlendirilmesi: sinop gençlik merkezi örneği . *Akademia Doğa ve İnsan Bilimleri Dergisi*,7(1), 126-140.
- Vural, Ç. (2018). Küresel iklim değişikliği ve güvenlik. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 7 (1), 57-85.

Extended Abstract

Climate-based problems are increasingly becoming a major threat to the world. Global warming and climate change and their effects are among the current global problems. In recent years, the interest of social work in environmental problems has increased and the concept of green social work has emerged. In this study, green social work is evaluated

from the perspective of climate change. Ecological crises such as climate change create structural problems such as poverty and forced migration, and individuals and groups affected by these problems are in the focus of the social work profession. Green social work has a perspective that supports sensitivity to environmental problems, the production of environmentally sensitive policies in combating these problems, and the participation of individuals in decision-making processes in order to reduce the effects of ecological crises such as climate change on individuals. In this context, the study focuses on the elderly, one of the groups most affected by the problems created by climate change and global warming. Due to climate change and global warming, the quality of life of the elderly is negatively affected, their physical and mental health is at risk, and the negative effects of chronic diseases may increase. Since green social work also targets social well-being based on social justice, this study aims to evaluate the thoughts of individuals aged 60 and over about climate change and global warming in the context of green social work. Since the groups most affected by climate change and global warming are disadvantaged groups and in order to better understand the change in climate change over time, it was decided to conduct the study with individuals over 60. Antalya province was determined as the study area due to the high temperature and the frequent occurrence of specific weather events and the problems they bring; in other words, it is not a province where the effects of global warming are experienced intensively.

The study focused on the experiences of individuals aged 60 and over on climate change. In this context, the participants' living spaces, how and what kind of information they have about climate change and global warming, the problems they experience as a result of climate change, and their ideas about climate refugeeism were included. A phenomenological approach was utilized in the study in which qualitative research method was used. Within the scope of the research, in-depth interviews were conducted with 25 different individuals over the age of 60 living in Antalya province. Due to the large age group of the participants, it was ensured that the participants were individuals over the age of 60 who were able to communicate well, had no cognitive impairment in understanding or communicating well, and volunteered to participate in the study. Data were collected through a semi-structured interview form. Thematic analysis was used as one of the data analysis methods.

As a result of the research, it is understood that most of the individuals over the age of 60 who participated in the study spend most of their daily lives in cities, but they like to spend time in natural environments such as villages, gardens, parks and seaside. It was understood that the participants' evaluations of climate change and global warming were shaped around the main themes such as drought, seasonal changes, human damage to the environment and getting sick more often. Participants over 60 years of age know climate change and global warming phenomena, have experienced the effects of climate change for about 5-10 years, and the source of their knowledge about climate change and global warming is mass media such as television and newspapers. It is understood that the participants expressed climate change and global warming with the concepts of drought, seasonal changes, environmental damage and disease.

The change of seasons and a significant increase in temperatures is another theme that the participants emphasized about climate change and global warming. Participants stated that they did not see examples of this in the past, but in recent years, events related to climate change have been experienced more frequently. The approach that the diseases experienced

by people are related to climate change and global warming is another idea put forward by the participants. It is understood that the participants are aware that climate change and global warming are caused by human-induced activities, misuse of resources and damage to the environment, lack of care for nature and lack of sufficient awareness about the protection of nature are determinants of climate change and global warming. According to the participants, environmental awareness is insufficient because people's words and actions do not match, and in parallel with this, environmental pollution is increasing rapidly. Individuals over the age of 60 who participated in the research think that climate change will cause problems such as water problems, food problems, insufficient green areas, endangered animals, high temperatures, energy wars, water wars and natural disasters in the future. Participants state that the current situation will worsen and future generations will face much more challenging conditions. The common response of almost every participant is that drought and thirst, especially with temperature increases, will create food shortages. It is among the results of the study that the measures taken regarding climate change and global warming are inadequate. Individuals over 60 years of age also stated that there are few sanctions for non-compliance with the laws and that compliance with the laws is not monitored. In the study, opinions were also expressed that these problems will continue if unconscious consumption is not prevented. Participants think that climate change and global warming will cause problems such as drought, disease risks, thirst, famine and migration in the world and in Turkey. Expectations for a decrease in green areas that people can use are among the issues emphasized by the participants. The occurrence of more natural disasters is another issue mentioned.

Energy and water wars between countries or societies were expressed as possible effects of climate change in the future. Individuals aged 60 years and above reported that the most common problems they experience due to climate change and global warming are not being able to go out and socialize; however, they are also concerned that future generations will be worse affected by the changes caused by climate change and global warming, and they are worried about unconscious pollution of the environment. In addition, it was concluded that due to climate change and global warming, the frequency of events such as food and water shortages, increase in temperatures, and water and energy wars will increase in the future, and migration movements will increase in the future due to climate change. It was conveyed that a crisis period could be experienced in Turkey and in the world due to global climate refugees. The responses received regarding the thoughts of global climate refugees and what might happen in the future revealed the themes of environmental problems, economic problems, social problems, war, drought, cost of living, high house rents, crisis, unplanned migration, and increasing crime rates. It is understood that the ideas about the future effects of climate change are mostly evaluated as an increase in social problems and climate refugees is considered as a social problem. The results of the study reveal that as a result of migration movements within the scope of climate refugeeism, people living in the country of migration complain about the cost of living. Participants have thoughts and evaluations that global climate refugeeism causes environmental, social, economic and psychological problems. At this point, the perspective provided by green social work is needed. Because climate refugeeism itself is not a problem, the problem is the absence or inadequacy of efforts to slow down climate change and eliminate its negative effects, which cause people to migrate compulsorily. The damage to the natural environment and the rapid depletion of resources as a result of anthropogenic activities is a common problem for the whole world. This situation is becoming a bigger and bigger threat for the whole world. As a result of global warming and climate change, it is one of the results of the study that

people have difficulty in meeting their basic needs, migrate from where they live and become climate refugees. It is among the results of the study that the green social service perspective has a structure for the implementation of social service practices by approaching climate refugees from social, economic and environmental perspectives.

Green social work is an approach that values people and nature. Preventing environmental injustice is among the primary goals of green social work. According to the results of the study, green social work is related to concepts such as global warming, climate change, climate refugees, environmental justice, climate crisis, social justice, environmental policies, social welfare, sustainable development. Since the most basic feature of green social work is that it contributes to ensuring environmental sustainability, it makes the interaction with these concepts usual. Climate change, which is one of the major threats to the world, causes the loss of natural habitats and brings about climate-related deaths. The decrease in living species, the threat to the environment and the emergence of related problems have an important place in explaining climate change.

The results of the study show that climate change is a major threat to all beings in the world. The disadvantaged groups of the society are most affected by the negative effects of climate change and global warming. Within the scope of the study, it is understood that the disadvantages experienced by elderly individuals due to climate change and global warming have increased and they need environmentally friendly living spaces. In addition, due to climate change and global warming, the poverty of individuals and groups who are already poor deepens, and people are forced to leave their countries or relocate due to climate change. Forced migration confronts migrants with economic and social adaptation problems and causes them to experience different problems in addition. Within the scope of the study, it has been stated that there are negative social and economic effects caused by individuals migrating to Turkey. Climate change deepens existing social problems. The study is considered to be very important in terms of its contribution to the literature since climate change is one of the most fundamental problems of the current period, considering that the elderly population is increasing, focusing on the knowledge, ideas and experiences of the elderly regarding climate change, and being a current issue that concerns the whole world. Based on the results of the study, it is recommended to increase international cooperation on global warming and climate change. At the individual level, it is recommended to provide awareness-raising trainings on environmental protection. Compliance with the sustainable development goals announced by the United Nations on global warming and climate change should be ensured. Criminal sanctions for actions that harm the environment should be severe and legal work should be accelerated. In addition, studies should be carried out on the level of compliance with the laws and effective audits should be utilized. It is important to take preventive measures before environmental pollution occurs. At this point, individuals and societies play a major role. Studies have shown that children who are instilled with environmental awareness at an early age are sensitive to the environment in the future. It is recommended to create environmental awareness in children from an early age by including topics such as natural environment, clean environment, natural resources, recycling in education curricula. Starting at an early age, children should be provided with hands-on contact with nature. Children should be encouraged in schools, homes and social life. It should be ensured that the green social service perspective is more inclusive and that social service activities are carried out on a wider scale.